

Parkinn

Cccp

Ieder weekend verdringen Berlijners en niet-Berlijners zich voor de deuren van de talloze dansgelegenheden in de stad. Net als in de 'gouden jaren twintig' van de vorige eeuw.

TEKST JACO BOER FOTO'S SEBASTIAN KLUG

Berlijn danst

Zondagochtend half twee. Aan de rij bij de voormalige energiecentrale lijkt geen einde te komen. Kleine groepjes begin-twintigers en net-geen-dertigers wachten geduldig totdat ze een paar meter kunnen opschuiven. Behalve Berlijners zijn er ook weer veel toeristen op de Berghain afgekomen. De technoclub is onder jongeren uit heel Europa een begrip.

Bij de deur ondergaat iedereen gelaten de keuring door de portier, die met zijn gezichtspiercings en tattoos ontzag afdwingt. Wie wel en niet naar binnen mag, lijkt volstrekt willekeurig. Eenmaal binnen is er nog een controle op camera's en mobiele telefoons. Wat er op de dansvloer en in donkere hoeken gebeurt, is niet bestemd voor de buitenwereld.

Daarna kan er eindelijk worden gedanst. Urenlang. Monotone bassen dreunen door lijven die in het stroboscooplicht schokkerig heen en weer bewegen. Of het buiten alweer licht wordt, valt niet te zeggen. Klokken en ramen ontbreken. Niemand wil het ook weten.

Er zijn wel meer steden in de wereld waar jongeren tot in de ochtenduren extatisch op elektronische klanken dansen. Maar Berlijn is een verhaal apart. Na de val van de Muur openden kunstenaars en muzikantiefhebbers in de verlaten kelders en achterhoven van het voormalige Oosten uitgaansclubs die door hun excessieve feesten wereldberoemd werden.

Technoliefhebbers uit Amerika en Azië kwamen in Tresor en E-Werk naar de allernieuwste muziek luisteren. De Loveparade – begonnen als een uit de hand gelopen verjaardagsfeestje van een bekende dj – groeide in luttele jaren uit tot het grootste dansevenement ter wereld.

De jaren negentig waren een spannende tijd. Iedere week ging wel ergens een nieuwe club open. "Alles leek mogelijk", vertelt popredacteur Tobias Rapp van weekblad *Der Spiegel*. "Ineens kwamen er duizenden technoliefheb-

Neuesmuseum

bers uit Spanje, Nederland of Italië voor een habekrats naar de stad gevlogen. Zonder die 'easy-jets' had Berlijn nooit zo'n rijke clubscene gehad", aldus Rapp.

Dansen zit Berlijn in de genen. In de jaren twintig van de vorige eeuw, toen de stad ook werd overspoeld door buitenlandse feestgangers en creatievelingen, danste men in negenhonderd danszalen. Eerst werden daar vooral schlagers gedraaid, later omarmden Berlijners de charleston. Ook werd het dansen op jazzmuziek razend populair.

In het huidige Berlijn zijn nog altijd sporen van die 'Goldene Zwanziger' terug te vinden. In Clärchens Ballhaus zwieren de dansparen met evenveel schwing als destijds over de donkere parketvloer. Aan de spiegelzaal op de eerste verdieping is in de afgelopen negentig jaar ook wei-

Scaladicocugell

kdkl

Torstrae

nig veranderend. In het stucwerkplafond lopen grillige scheuren. Enkele spiegels zijn gebaarsen.

In Ballhaus Berlin ligt de nostalgische eveneens voor het oprapen. Op de tafels staan oude bakelieten telefoons uit de jaren dertig, waarmee mannen en vrouwen elkaar kunnen bellen en uitnodigen voor een wals of een rumba. Of een tango, want die is inmiddels uitgegroeid tot een van de populairste dansen in Berlijn. De stad telt een stuk of vijf milongas, waar alles om de tango draait.

Er zijn ook enkele revue- en variététheaters uit de jaren twintig overgebleven. Zo trekt het Admiralspalast aan de Friedrichstraße sinds de renovatie weer volle zalen met concerten en theatershows. Al in 1984 bouwde in dezelfde straat de DDR het immense Friedrichstadt-Palast dat het Grote Spielhaus, waar ooit de operetterevue was ontstaan, moest vervangen.

“

Op de tafels van Ballhaus Berlin staan bakelieten telefoons uit de jaren dertig, waarmee mannen en vrouwen elkaar kunnen uitnodigen voor een wals of een rumba

hartig. De Nederlandse entertainer met Duitse wortels trekt er inmiddels net zulke volle zalen als chansonnier Tim Fischer of schandaaldiva Désirée Nick.

De technoscene staat dus niet alleen in zijn drang naar vernieuwing. Ook variëteit en cabaret worden met succes de moderne tijd binnengehaald. Met de val van de Muur zijn almaar meer eigenzinnige personen op de stad afgekomen. Onbekommerd mixen ze allerlei invloeden uit het verleden tot eigentijdse theaterproducties en feesten.

Dj Jupiter is zo'n creatieve 'Wahlberliner'. Uit de typisch Duitse naturistencultuur en oubollige schlagertraditie brouwde hij zijn bizarre Schlagernacktparty. De feesten zijn met name in de homogene gemeenschap een groot succes. Sommige bezoekers komen er zelfs speciaal voor naar de stad.

Tegen middernacht kan er in de kelder van het vervallen achterhuis aan de Brunnenstraße geen naakte man of vrouw meer bij. Als schlagerzangeres Marianne Rosenberg uit de boxen knalt, stroomt de dansvloer vol met juichende mensen. Toegegeven: het is even wennen, maar na een kwartiertje is iedereen de schaamte voorbij.

Een avond als deze kan alleen in Berlijn zijn bedacht.

De foto's op deze pagina zijn van Sebastian Klug (1981). Architectuurstudent Klug legde zijn tochten door het Berlijnse nachtleven vast met een mobiele telefoon: de extase van de dansvloer, de opwindende van de liefde, de leegte en de moeheid, tot het daglicht en daarna. Als een voyeur vangt hij met zijn kleine camera vluchtige beelden op van een rusteloze stad die niet wil gaan slapen. www.sebastianklug.com

Berlijn voor gevorderden

Boek over ziel van de stad

Dit artikel is een sterk verkorte versie van Jaco Boers bijdrage aan 'Berlijn voor gevorderden: Acht Nederlanders over de ziel van hun stad'. Het boek, dat deze week verscheen, is een gids voor Berlijn-bezoekers die denken dat ze alles al hebben gezien. De auteurs, onder wie de correspondenten van NOS, *de Volkskrant* en *Trouw*, leveren 175 'geheime tips' die van het zoveelste bezoek aan de Duitse hoofdstad opnieuw een spannend avontuur maken. *Berlijn voor gevorderden*, €19,50. Uitgeverij Oostenwind www.oostenwind.org